

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0292/2005

12.10.2005

RAPORT

Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohane nõukogu
kuues aastaaruanne
(2005/2013(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Raül Romeva i Rueda

PR_INI

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
EXPLANATORY STATEMENT.....	11
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS.....	16
MENETLUS.....	20

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Liidu relvaekspordi toimumisjuhendi rakendussätte 8 kohase nõukogu kuuenda aastaaruande kohta (2005/2013(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu kuuendat aastaaruannet, mis võeti vastu 11. novembril 2004¹
- võttes arvesse Euroopa Liidu relvaekspordi toimumisjuhendi ajakohastatud rakendusjuhust, mille osas jõuti kokkuleppele nõukogu tavarelvade ekspordi töörühmas 23. detsembril 2004²;
- võttes arvesse nõukogu 23. juuni 2003. aasta ühist seisukohta 2003/468/ÜVJP relvavahenduse kontrolli kohta³;
- võttes arvesse Euroopa Liidu sõjalise otstarbega kaupade nimekirja (ELi relvaekspordi toimumisjuhendis käsitletud varustus), mis võeti nõukogus vastu 25. aprillil 2005⁴;
- võttes arvesse nõukogu 12. juuli 2002. aasta ühismeedet Euroopa Liidu osalemise kohta väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses (2002/589/ÜVJP)⁵;
- võttes arvesse ELi 1997. aasta programmi tavarelvade salakaubanduse tõkestamiseks ja selle vastu võitlemiseks;
- võttes arvesse nõukogu 19. juuli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1504/2004, millega muudetakse ja ajakohastatakse määrust (EÜ) nr 1334/2000, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordi kontrollimiseks⁶;
- võttes arvesse Wassenaari kokkulepet, mis käsitleb tavarelvade ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordikontrolli;
- võttes arvesse 12. detsembril 2003 nõukogu poolt vastu võetud Euroopa julgeolekustrateegiat;
- võttes arvesse ÜRO kinnipeetavate kohtlemise miinimumnõudeid⁷;

¹ ELT C 316, 21.12.04, lk 1.

² Euroopa Liidu Nõukogu 16133/1/04, 23.12.2004, lk 1.

³ ELT L 156, 25.06.03, lk 79.

⁴ ELT C 127, 25.05.05, lk 1.

⁵ EÜT L 191, 19.07.02, lk 1.

⁶ ELT L 281, 31.08.04, lk 1.

⁷ Kinnipeetavate kohtlemise miinimumnõuded, vastu võetud 1955. aastal Genfis esimesel ÜRO kuritegude ennetamist ja õigusrikkujate kohtlemist käsitleval kongressil ja heaks kiidetud majandus- ja sotsiaalnõukogu poolt selle 31. juuli 1957. aasta resolutsiooniga 663 C (XXIV) ja 13. mai 1977. aasta resolutsiooniga 2076 (LXII).

- võttes arvesse oma 17. novembri 2004. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohase nõukogu viienda aastaaruande kohta¹;
- võttes arvesse oma 3. juuli 2003. aasta resolutsiooni laste ja lapssõduritega kauplemise kohta²;
- võttes arvesse oma 26. mai 2005. aasta resolutsiooni väike- ja kergrelvade kohta³;
- võttes arvesse oma resolutsioone ELi Hiina vastu suunatud relvamüügiembargo tühistamata jätmise kohta, ja eriti oma 18. detsembri 2003. aasta resolutsiooni⁴;
- võttes arvesse oma iga-aastaseid resolutsioone inimõiguste kohta maailmas ja Euroopa Liidu poliitikat selles küsimuses, eriti oma 22. aprilli 2004. aasta resolutsiooni⁵;
- võttes arvesse ELi lepingu artiklit 17 ja EÜ asutamislepingu artiklit 296;
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse väliskomisjoni raportit ja arengukomisjoni arvamust (A6-0292/2005),

- A. arvestades, et kuigi hiljutine aastapikkune ELi relvaekspordi toimimisjuhendi läbivaatamine ELi ekspordikontrolli tugevdab, on siiski veel vaja rakendada lisameetmeid;
- B. arvestades, et Euroopa Liit peaks Euroopa julgeolekustrateegias visandatud ohte silmas pidades andma oma parima, et ülemaailmsel areenil vastutustundlikult ja nähtavalt tegutseda relvastuse leviku tõkestamise, ülemaailmse desarmeerimise ja relvaveo kontrollimeetmete koostamise jõupingutuste eesotsas;
- C. arvestades, et ELi toimimisjuhendi muutmine ühiseks seisukohaks näib tõenäoline ning see oleks märkimisväärne edusamm juhendi edasiarendamisel, nõudes liikmesriikidelt oma õigusaktide vastavusse viimist ELi juhendis sätestatud standarditega, ja arvestades, et sel eesmärgil saavutas COREPER 30. juunil 2005 kokkuleppe muudetud käitumisjuhise üle (mis võetakse vastu ühisseisukohana);
- D. arvestades, et relvaveo kontrolli tõhustamine edeneb pidevalt, näiteks suureneb rahvusvahelise relvakaubanduslepingu toetus, nõuab sündmuste käik endiselt ELi täielikku toetust, ja arvestades, et sel eesmärgil toetatakse täielikult nõukogu 3. oktoobri 2005. aasta järeldusi, kus kinnitatakse ELi tuge rahvusvahelise relvakaubanduslepingu põhimõttele;
- E. arvestades, et igal aastal sureb käsirelvadega toimepandud vägivallaaktide tagajärjel umbes pool miljonit inimest, seda nii relvastatud konfliktide käigus kui ka seoses kuritegudega;

¹ P6_TA (2004)0058.

² ELT C 74 E, 24.03.04, lk 854.

³ P6_TA (2005)0204.

⁴ ELT C 91 E, 15.04.04, lk 679.

⁶ ELT C 104 E, 30.4.04, lk 1048.

- F. olles veendunud, et ühtse Euroopa relvaekspordi kontrollipoliitika väljatöötamine ja rakendamine annaks otsustava panuse liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika süvendamisse;
- G. olles veendunud, et ELi relvaekspordi kontrollipoliitika peab tugevdama ja täiendama liidu välistegevuse teisi mõõtmeid, sealhulgas säästva arengu, kriiside ennetamise ning inimõiguste edendamise eesmärgi;
- H. arvestades, et hiljutiste andmete kohaselt on Euroopa neli peamist relvatarnijat oluliselt suurendanud oma relvaveolepingute osakaalu arengumaadesse – 830 miljonilt dollarilt (5,5%) 2003. aastal 4,8 miljardi dollarini (22%) 2004. aastal;
- 1) tervitab nõukogu kuuendat aastaaruannet ja kinnitab, kui olulised on iga-aastased ülevaated, mis on juhendi rakendussätte 8 kohaselt juhendi läbivaatamise ja tugevdamise põhiline mehhanism;
 2. avaldab kahetsust, et ülevaates ei ole välja töötatud selgeid kriteeriume, ja nõuab kriteeriumide üksikasjalikkuse osas märkimisväärseid parandusi; nõuab, et juhend muutuks õiguslikult siduvaks, ning nõuab tungivalt, et nõukogu enam ei viivitaks juhendi õigusliku siduvuse otsusega; võtab teadmiseks, et 26. septembril 2005 jõudis COARMi töörühm kriteeriumi 8 tõlgendamise parimate tavade üle üksmeelele ja loodab, et need ühendatakse rakendusjuhise järgmise muudetud versiooniga;
 3. on väga mures hiljutiste juhtumite pärast Euroopa Liidus, mis olid seotud tootmisrajatiste, sealhulgas litsentsitud tootmistehingute üleviimisega ülemeremaadesse, ja kahetseb, et seda valdkonda ei käsitletud ülevaatuse käigus põhjalikumalt; kordab vajadust rakendussätte järele, mis reguleeriks ülemeremaades asuvates rajatistes toodetavate valmiskaupade tootmist, koguseid ja eksporti, ning leiab, et ühine seisukoht peaks sätestama tähtsaja nii selle määrase väljatöötamiseks kui ka jõustamiseks; märgib, et muudetud toimimisjuhend (mis võetakse vastu ühise seisukohana) sätestab, et avaldusi litsentsitud tootmistevõime üleviimiseks ülemeremaadesse hinnatakse ühise seisukoha kriteeriumide kohaselt;
 4. kinnitab veel kord vajadust parandada keeldumisi kajastavat teavitamissüsteemi, mida ülevaates ei käsitletud; kutsub taas üles vahetama rohkem teavet keeldumisi käsitlevate kahepoolsete konsultatsioonide kohta ja kasutama keeldude puhul rohkem mitmepoolseid, kogu Euroopa Liitu hõlmavaid konsultatsioone;
 5. kordab oma üleskutset, et liikmesriigid koostaksid ühisel kokkuleppel relvastatud konfliktides osalevate riikide nimekirja, kuhu relvaeksport tuleks põhimõtteliselt keelustada, lähtudes ÜRO Julgeolekunõukogu relvaembargode järelevalvemehhanismide raportitest ja soovist;
 6. nõuab üleeuroopalise dialoogi algatamist liikmesriikide lube väljastavate asutuste juhtide vahel, võttes arvesse Euroopa kriisivaatluskeskuse hinnanguid;

Ühine seisukoht

7. tervitab väljavaadet, et juhendist saab ühine seisukoht; rõhutab, et see ei tohiks piirata liikmesriikide tegevusvabadust leppida kokku teistes rahvusvahelistes ja piirkondlikes relvaekspordi kontrolli käsitlevates meetmetes; kahetseb aga, et seda ei ole veel tehtud, ning kutsub kõiki liikmesriike üles juhendit õiguslikult siduvaks muutma;
8. leiab, et selge, tõhus ja ühtne ühine relvaekspordi kontrollipoliitika, mis tugineb õiguslikult siduvale tegevusjuhendile, võib mängida olulist rolli terrorismivastases võitluses, konfliktide ärahoidmises, piirkondliku tasakaalu säilitamises ja inimõiguste edendamises;

Ajutised meetmed relvaembargo lõpetamisel

9. tervitab meetmete nn tööriistakasti ja spetsiaalse mehhanismi kasutuselevõttu, et reguleerida relvaeksporti riikidesse, kus embargo on lõpetatud; peab põhjalikku seiret vajalikuks ka pärast embargo tühistamist; arvab, et tuleks luua järelevalvekord tööriistakasti meetmete hindamiseks ja vajaduse korral uuesti läbitöötamiseks; nõuab tungivalt, et COARM vaataks mehhanismi korrapäraselt läbi ja esitaks selliste arutelude kohta Euroopa Parlamendile aruande;
10. peab oluliseks, et liikmesriikidel oleks võimalus üksteisega konsulteerida litsentside osas, mis on väljastatud ekspordiks riikidesse, kus embargo on lõpetatud; kutsub lisaks üles teavitama konsultatsioonide sisust ja tulemustest kõiki liikmesriike;
11. rõhutab, et on oluline jagada Euroopa Parlamendiga teavet litsentside heakskiitmise ja tööriistakasti töömeetodite kohta; kahetseb, et selles osas ei ole Euroopa Parlamendiga toimunud mingisugust dialoogi;

Võrdsed kriteeriumid

12. nõuab tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid kolmandate riikide hindamisel võrdsed kriteeriume, kui kaalumisel on piirangud või relvaekspordiembargo seoses inimõiguste rikkumise või kasvava piirkondliku ebastabiilsusega; seoses sellega ei tohiks Hiina suhtes kehtestatud embargot lõpetada enne, kui sealne inimõiguste ning kodaniku- ja poliitiliste vabaduste olukord on selgelt ja püsivalt paranenud ja kuni Tian'anmeni küsimust ei ole korralikult käsitletud; on ühtlasi mures, et relvaeksport suurendab piirkondliku ebastabiilsuse ohtu Ida-Aasias, eriti pidades silmas Hiinas hiljuti vastu võetud seadust Taiwani eraldumise vastu; nõuab tungivalt, et Hiina astuks konkreetseid samme inimõiguste olukorra parandamiseks riigis, näiteks ratifitseerides poliitiliste ja kodanikuõiguste rahvusvahelise pakti ning võimaldades Rahvusvahelisel Punase Risti Komiteel kontrollida Hiina vanglaid, avaldades andmed kõigi Tian'anmeni meelevalduse vastu suunatud rünnaku ohvrite saatuse kohta, samuti tugevdades oma ekspordikontrollisüsteemi ja täites paremini oma kohustust järgida rahvusvahelisi tuumarelvade leviku vastaseid norme;

Rakendusjuhised

13. võtab teadmiseks rakendusjuhises tehtud muudatused ja julgustab seda täiendavalt ajakohastama vastavalt toimimisjuhendis tehtud muudatustele – näiteks üksikasjalikes

suunistes kriteeriumi 8 kohta, kui muudatused on lõpule viidud; nõuab, et inimõigustest kinnipidamist kasutataks üldise kriteeriumina;

14. nõuab uue toimumisjuhendi vastuvõtmist, mis paneks suuremat rõhku relvade laialdase leviku probleemile ja vajadusele lisada juhendisse nõukogu 22. juuni 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1334/2000 sätteid, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordi kontrollimiseks¹; nõuab tungivalt, et enne uue juhendi vastuvõtmist tehtaks edasisi täiendusi, võttes näiteks kasutusele inimõiguste kriteeriumi, mis ei tohi piirduda üksnes kaalutlemisega, kas riik on valmis täitma rahvusvahelisi sõjapidamisreegleid, ning nõuab, et kuni õiguslikult siduvaks muutumiseni oleks see poliitiliselt siduvam;

Kriteeriumide tõlgendamise parimad tavad

15. tunnustab liikmesriikide kinnitust, et kriteeriumide tõlgendamise parimaid tavaid tuleks laiendada ka ülejäänud seitsmele kriteeriumile; rõhutab vajadust süstemaatilise lähenemisviisi järele, kusjuures on vaja ülevaadet, kuidas ja millal küsimusega tegeldakse, et suuniseid koostataks võimalikult tõhusalt;

Riikliku aruandluse kord

16. nõuab, et riikliku aruandluse kvaliteeti tõstetaks märgatavalt, et oleks võimalik täpselt hinnata, kuidas liikmesriigid toimumisjuhendit kohaldavad, ja et suurendada läbipaistvust; lisaks peaksid liikmesriigid kokku leppima ühistes konkreetsetes standardites, mida kõik riigid peavad järgima, sealhulgas vastuvõtjariigi ekspordi- ja vahenduslitsentside arv, põhjalik kirjeldus selle kohta, millist liiki seadmeid on litsentsi alusel võimalik eksportida ja millises koguses võib iga litsentseeritud liiki seadmeid eksportida, samuti täpsustused lõppkasutaja kohta; nõuab tungivalt, et relvaekspordi rahastamine, nt riigi laenude ja laenu tagatiste näol, sisalduks edaspidi riiklikes aruannetes;
17. nõuab tungivalt, et nõukogu nõuaks igalt liikmesriigilt kokkulepitud miinimumstandarditele vastava riikliku aruande avaldamist;

ELi koondaruande ülesanded ja sisu

18. nõuab tungivalt, et nõukogu astuks ELi koondaruande saamiseks järgmised sammud:
- teha kindlaks teabevahetuse õigeaegsus ja avaldada kord kvartalis elektrooniliselt kõik statistilised andmed;
 - kasutada Stockholmi Rahvusvaheliste Rahu-uuringute Instituudi (SIPRI) aastaaruande parandamist käsitleva tegevuskava² soovitusi ühtsete aruandlusstandardite saavutamiseks ja ELi aruande jaoks andmete kogumise ja esitamise hõlbustamiseks;

¹ ELT L 159, 30.06.00, lk 1. Määrust viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1504/2004.

² Euroopa Liidu relvaekspordi toimumisjuhend: aastaaruande parandamine. SIPRI poliitikadokument nr 8, SIPRI, november 2004, lk33 URL < http://www.sipri.org/contents/publications/policy_papers.html > aastaaruande parandamine. SIPRI Policy Paper No.8, SIPRI, November 2004.

- avaldada rohkem teavet kogu Euroopa Liitu hõlmavate protsesside kohta, sealhulgas ekspordilitsentsi andmisest keeldumise süsteem, vahenduslitsentside andmisest keeldumise süsteem ja andmebaas, mis sisaldab teavet riigisisese tutvustamistegevuse kohta;
- näidata üksikasjalikult, kuidas iga prioriteetset suunist kohaldatakse, millised on kasutatavad mehhanismid ja tegevusgraafik;

Reeksporditavate kaupade koostamine

19. nõuab uute koostamist käsitlevate suuniste kaotamist ja kutsub kõiki liikmesriike üles uuesti kinnitama endale võetud kohustust rakendada juhendit koostatavate komponentide ekspordi suhtes;

Eesmärgipärane kasutamine

20. väljendab rahulolu ekspordijärgset kontrolli käsitleva prioriteetse suunise üle ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid lepiksid kokku vastuvõtvatesse riikidesse tehtud tarnete ja lõppkasutuse/lõppkasutajate kontrollimise menetluse suhtes; soovib, et liikmesriigid töötaksid välja teabevahetusmehhanismid ja kaaluksid, kas on kasulik laiendada keskset andmebaasi selliselt, et see hõlmaks teavet eesmärgipärase kasutamise seotud probleemide kohta vastuvõtvates riikides, varasemate väärkasutuste ja/või leviku kohta, liikmesriikidevahelist teabevahetust tarnete ja ekspordi lõppkasutuse/lõppkasutajate kontrollimise kohta;

Formatted: Space After: 0 pt

21. nõuab Euroopa Liidult ja valitsustelt ennetavat lähenemist kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollile, vältimaks ohtu, et soovimatud lõppkasutajad kolmandates riikides tundlikele toodetele juurde pääseksid;
22. soovib liikmesriikidel põhjalikult uurida inimõiguste olukorda relvi importivates riikides;

Tutvustamine

23. nõuab rohkem teavet andmebaasi kohta, mis sisaldab teavet tutvustamistegevusest, nagu kuuendas aastaaruandes on sätestatud;
24. soovib liikmesriikidel aktiivselt peamiste tutvustamisprioriteetidega tegelda ja sel alusel oma tegevust kooskõlastada;
25. kutsub nõukogu üles jagama Euroopa Parlamendiga teavet eesistujakolmiku koosolekute kohta, mis on seotud ekspordikontrolliga;

Relvavahendus

26. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tegutseksid ühise seisukoha ühise rakendamise nimel, eriti vahendustegevust käsitleva kavandatud teabevahetusmehhanismi rakendamise kaudu;

27. nõuab tungivalt eksterritoriaalse kontrolli ühist miinimumkorda, sealhulgas relvaembargot rikkuva vahendustegevuse keelamist, sõltumata sellest, kas see toimub kodu- või välismaal; samuti peaksid liikmesriigid järgima mõnede riikide eeskuju, nagu Belgia, Tšehhi, Eesti, Soome, Ungari, Poola ja Slovakkia, kes nõuavad litsentsi välismaal teostatavaks sõjaväeseadmete vahendamiseks; vähemalt peaksid liikmesriigid järgima Saksamaa eeskuju, kus nõutakse litsentsi väike- ja kerge relvade vahendamiseks välismaal;
28. soovib liikmesriikidel ühist seisukohta edasi arendada, luues riikliku relvavahendajate registri, mis hõlmaks teavet transpordi ja finantsteenuste kohta, mis on seotud sõjaväevarustuse üleandmisega kolmandatele riikidele; nõuab tungivalt keeldumiste kohta loodud vahendamisandmebaasi laiendamist selliselt, et see hõlmaks teavet keeldumisi käsitlevate konsultatsioonide kohta;

Piinamisvahendeid käsitlev eeskiri

29. tervitab Euroopa Komisjoni ettepanekut võtta vastu uus piinamisvahendeid käsitlev kaubanduseeskiri, millega nõustus 25 liikmesriiki;
30. tervitab väljavaadet, et uus kaubanduseeskiri hõlmab kirjeid nagu “sellise politsei- ja turvavarustuse kasutamise keelamine, mille kasutus on oma olemuselt julm, ebainimlik või alandav,” samuti kirjet “jalaraud”, nagu on sätestatud parlamendi 3. oktoobri 2001. aasta resolutsioonis Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohase nõukogu teise aastaaruande kohta¹;
31. nõuab tungivalt piinamisvahendeid käsitlevate kaubanduseeskirjade laiendamist, nii et need hõlmaksid nende vahendite kontrolli transiidil läbi ELi territooriumi;
32. viitab ÜRO kinnipeetavate kohtlemise miinimumnõuetele ja nõuab tungivalt, et kaubanduseeskirjad jalaraudade kohta ei oleks vastuolus ÜRO miinimumnõuetega; nõuab tungivalt ÜRO miinimumnormidest kinnipidamist jalaraudade keelustamise osas;
33. nõuab tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid ELi juhendit ja eriti vahendamist käsitlevat ühist seisukohta, et hõlmata piinamisvahendite vahendamist;

Euroopa Liidu laienemine

34. nõuab tungivalt, et liikmesriigid mõtleksid ELi edasisele laienemisele ja kaaluksid, kuidas kaasata uue liitumislaine riike kõige paremini teabevahetusmehhanismidesse, eriti COARMi aruteludesse ja ELi juhendi keeldumisi kajastavasse teavitamissüsteemi, et kindlustada relvaekspordi kontrollimise poliitika ühtsus ja toimimisjuhendi põhimõtete ning kriteeriumide täielik täitmine;

¹ ELT C 87 E, 11.04.02, lk 136.

Rahvusvahelised protsessid

35. rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid peaksid mängima dünaamilist rolli riiklike, piirkondlike ja rahvusvaheliste protsesside, näiteks Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) moratooriumi¹ ja Nairobi protokoll² toetamisel;
 36. palub nõukogul ja Euroopa Komisjonil lisada oma edasistesse Euroopa naabruspoliitika ning partnerlus- ja koostöölepingute läbirääkimistesse ka Hiina Rahvavabariigi suhtes kehtestatud ELi relvakaubandusembargost kinnipidamine;
 37. julgustab liikmesriike kasutama oma kogemusi, et juhendis sisalduvaid põhimõtteid ja põhimõisteid, näiteks kriteeriumipõhine ekspordi litsentsimissüsteem, edendada ning teistesse Euroopa riikidesse ja teistesse piirkondadesse edasi kanda;
 38. on mures väike- ja kergrelvadega kaubitsemise ning karistamatuse pärast ja kutsub ELi üles edendama koostöös ÜROga rahvusvahelist väike- ja kergrelvade märgistamise ning jälgimise süsteemi, et luua tõhusat vahendit nende ebaseadusliku tootmise, veo ja kasutamise vastu kogu maailmas;
 39. nõuab tungivaltp, et liikmesriigid toetaksid rahvusvahelist relvakaubanduslepingut, mille eesmärk on toetuda ühistele rahvusvahelise relvakontrolli põhimõtetele;
 40. 32) tervitab Euroopa Parlamendi ja COARMi dialoogi ja nõuab korrapärast dialoogi ja teabevahetust, et jätkata läbipaistva ja tugevama ELi ekspordikontrollirežiimi toetamist;
 41. kutsub liikmesriike veel kord kinnitada põhimõtet, et nad välispoliitiliste eesmärkide nimel ELi toimimisjuhendist kõrvale ei kaldu;
- 0
- 0 0
42. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO peasekretärile.

¹ Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse moratoorium väike- ja kergrelvade (SALW) impordi, ekspordi ja valmistamise suhtes Lääne-Aafrikas.

² Nairobi protokoll väike- ja kergrelvade tõkestamise, kontrollimise ja hulga vähendamise kohta Ida-Aafrika järvede piirkonnas ja Somaali poolsaarel.

EXPLANATORY STATEMENT

European Parliament Report on the Council's Sixth Annual Report according to Operative Provision 8 of the European Union Code of Conduct on Arms Exports

I. Introduction

The EU Code of Conduct on Arms Exports underwent a review in 2004 which is now near completion. The review of the text and the proposed changes to the Code reflect a willingness by member states to ensure that the 8 June 1998 Code is a dynamic mechanism for improving EU arms export controls.

In May 2004, the EU was enlarged from fifteen to twenty-five states. The timing of the Review was pertinent as both new and old member states had the opportunity to contribute to changes that could potentially aid harmonisation and a common interpretation of the EU Code.

Of the major developments that have occurred since the Fifth Annual Report, the European Parliament welcomes the likelihood of the transformation of the Code into a Common Position and continues to call for the Code to be transposed into national law. The European Parliament also welcomes the proposed adoption of the post-embargo "toolbox" but in these special circumstances calls for stronger mechanisms to ensure the tight regulation of exports to these countries.

Finally, the European Parliament deeply regrets that political deliberations on lifting the embargo on China, to which it is strongly opposed, is delaying the adoption of the reviewed Code, of which the latter would ensure changes and developments to the Code of Conduct and strengthen export controls in the EU.

II. Assessment of the sixth year of the implementation of the Code

Review of the Code

The review marks an important step in the development of the Code; there are a number of proposed changes as a result of the review process which will serve to strengthen the Code. Nevertheless despite the potential outcomes, the European Parliament considers that the review should have gone further in ensuring more substantial improvements to the language of the criteria and more broad-based changes to the operative provisions. For instance, despite the new reference to International Humanitarian Law in Criterion 2, the criteria remain variable in their detail and specificity and require further development. In addition, more could have been done to develop the operative provisions. For example, it would seem that the new Code will not prevent a recurrence in recent and concerning cases relating to the

transfers of production facilities overseas,¹ and it is essential that this area is addressed more comprehensively within the Code. Furthermore, the European Parliament continues to call for an increased level of information exchange within the denial notifications system.

Analysis of Review process

The decision to review the text of the Code is welcome as is a new operative provision which mandates further regular reviews. However annual reviews, as stipulated in the original operative provision 8, should serve as the main process for reviewing developments and implementing Code changes. Finally, the Sixth Annual Report refers to review discussions which took place with international NGOs and interested third parties. However despite being willing to engage in dialogue initiated by others, member states did not themselves initiate consultations and the level of formalised dialogue between member states and civil society was disappointing.

Common Position

The likelihood of the Code transforming into a Common Position would be a definitive step forward in strengthening the Code. However it is important that the Common Position does not restrict member states freedom to negotiate and implement further improvements to export controls within the context of the Code.

Temporary measures upon lifting an arms embargo

The European Parliament welcomes the introduction of a post-embargo ‘toolbox’ and the acknowledgement by member states of the need to apply specific tools in order to prevent a ‘business as usual’ approach towards these sensitive destinations. The European Parliament considers it important that where the toolbox is in use, a review mechanism is established from the outset to assess implementation of the toolbox and to monitor the situation in the post-embargoed state. Furthermore, it is welcome that member states will notify each other of licences issued for exports and it is important that member states consult with each other on the licence approvals in order to develop convergence in licensing practice towards such sensitive destinations.

Finally, while it is understood that the use of the toolbox may involve sensitive information, it is regrettable that member states have not engaged in dialogue with the European Parliament on the toolbox’s development and associated mechanisms. The political nature of any decision to lift an embargo and apply the toolbox underlines the need for transparency and for information to be made available to the European Parliament on the *modus operandi* of the toolbox.

China

The European Parliament is strongly opposed to the lifting of the China embargo until there is

¹ Recent examples include an Austrian gun maker Steyr-Mannlicher establishing a licensed production facility in Malaysia for the manufacture of military weapons, and the decision by the Walloon regional government, Belgium, to grant an export licence to New Lachaussée for the exportation of an ammunition plant to Tanzania.

a clear and sustained improvement in the human rights and civil and political freedoms within that country.¹

Best practices for interpretation of criteria

The European Parliament welcomes the negotiation of substantive guidelines which incorporate 'best practices for the interpretation of Criterion 8' and welcomes the priority guideline of the Sixth Annual report stating that member states will 'develop best practices for the interpretation' of the remaining criteria. However the process to achieve this has not been clarified; the European Parliament emphasises the need for a systematic approach in order to ensure the guidelines are produced as efficiently as possible.

National reporting procedures

The European Parliament believes that the quality of national reports should be substantially improved for the purpose of increased transparency across the EU. Information provided should enable member states and the public to assess and draw informed conclusions on states' national policy on arms exports and their application of the Code criteria. It is welcome that member states have outlined the need for a common standard of reporting as a priority guideline. The reports should draw on existing best practice to identify specific minimum standards to which all member states should adhere. These standards will complement any additional information (as stipulated in the Users Guide 3.1.3) member states must provide to the Council for the EU Annual Report (EU Report).

The European Parliament welcomes the addition to operative provision 8 which requires all member states to publish national reports. However the caveat 'the contents of which will be in accordance with national legislation' indicates that there will be no requirement to adhere to agreed standards.

Functions and Content of EU Annual Report

The European Parliament continues to welcome the publication of the EU Report and the improvements in information provided. Nevertheless there are a number of areas that need to be addressed in order to ensure the Report allows other member states and the public to understand how the Code criteria are interpreted at the national level and to assess harmonisation of the Code's application across the EU.

First, the issue of timeliness must be addressed. The latest EU Report, released on 22 November 2004, covers licences and exports granted up to 23 months earlier. In the interests of transparency and utility for member states and the European Parliament, it is important that this information is as relevant and up-to-date as possible.

¹ The European Parliament is also concerned that arms exports will increase the risk of regional instabilities in East Asia, particularly in light of China's recent anti-secession law aimed at Taiwan.

Second, the European Parliament urges the quality and level of information within the EU Report to increase substantially:

- Improvements to the submission of national data are required; key data will enable a strong comparative understanding of member states application of the Code, while further elaboration of this data could take place in member states' national reports.
- The EU Report should be used to provide more detailed information on EU-wide systems, e.g. denial notifications and consultations, which are key for a public understanding of the development of Code convergence.
- While priority guidelines are welcome, there is an urgent need for elaboration of how and when these priorities will be pursued.

Incorporation of Goods for Re-export

The European Parliament is concerned by the new guidelines for incorporation,¹ which appear to alter the balance of the Code. These new guidelines effectively relinquish responsibility for assessing the ultimate end-user of the equipment to the country of incorporation and thereby undermine Criterion 7. The European Parliament calls for the same level of regulation for components as for complete weapons systems or platforms.

End-use

The European Parliament welcomes reference in the new operative provision 4 of the Code to prior knowledge of end-use. In order to make end-use controls as comprehensive as possible, there is a need for end-use to be verified through post-export control procedures and it is positive that the Priority Guidelines seek to explore this feasibility. States should focus on exchanging information on deliveries to and end-use/user verification in recipient countries.

Outreach

There has been a notable level of improvement in outreach and the European Parliament welcomes agreement on a mechanism to improve the coordination of outreach initiatives, as stated in the Sixth Annual Report. However further improvements still need to be made. Member states should therefore be strenuous in identifying key outreach priorities and coordinating their activities on that basis. The European Parliament would welcome being kept informed on the outcome of discussions on export controls such as in 'Troika' meetings.

Arms Brokering

The new Code will make explicit reference to applications for brokering licences. Currently about two-thirds of member states have controls in place that conform with the Common Position on Brokering, although there are varying levels of implementation due to different interpretations. EU member states must now work towards common application through the implementation of information exchange mechanisms stipulated by Article 5 in the Common Position and adopting best practice from around the EU, particularly in relation to extraterritorial controls.

Regulation on Torture Equipment

The European Parliament welcomes the recent announcement, 30 June 2005, by the European

¹ Incorporation involves the export of components to a second country to be incorporated into products for re-export to a third country or final destination.

Commission that it will adopt a new trade Regulation on torture equipment¹. The European Parliament remains concerned about the minimum standards in the Regulation.

International Processes

It is important to recognise other national, regional and international processes looking at arms transfers controls, and for the EU and member states to support these processes. Member states should share their experience with the Code, such as on the criteria-based export licensing system. Finally, member states are encouraged to support the Arms Trade Treaty (ATT).

III. Conclusions

The European Parliament welcomed the decision to invite the Rapporteur of the Committee on Foreign Affairs for an informal discussion on the Fifth Annual Report. The European Parliament would welcome the continuation of this initiative in order to: increase transparency, work towards common application of the EU Code of Conduct, deal with new and pressing areas in EU export controls such as the post embargo toolbox, and enable coordinated Code outreach and promotion of strong export controls to states beyond the EU.

¹

- See Europa 30 June 2005 at <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/819&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- Article 33 of the United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners disposes that instruments of restraint shall never be applied as a punishment. Furthermore, chains and irons shall not be used as restraints.

4.10.2005

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohase nõukogu kuuenda aastaaruande kohta
(2005/2013(INI))

Draftsman: Ģirts Valdis Kristovskis

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub väliskomisjonil kui vastutaval komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tervitab võimalust anda relvaekspordi kontrollile arenguperspektiiv ja kasutab võimalust rõhutada relvaekspordi olulisust Euroopa Liidu arengukoostöö poliitika jaoks;
2. tervitab Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendit (edaspidi "juhend") käsitlevat nõukogu kuuendat aastaaruannet ja peab Euroopa Liidu arengukoostöö poliitika edendamisel esmatähtsaks juhendi mõju tugevdavaid uusi meetmeid;
3. nõuab uue toimimisjuhendi vastuvõtmist, milles võetakse suuremal määral arvesse relvade laialdase leviku probleemi ja vajadust lisada juhendisse nõukogu 22. juuni 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1334/2000 sätteid, millega kehtestatakse ühenduse kord kaheksa kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordi kontrollimiseks¹; nõuab enne uue toimimisjuhendi vastuvõtmist dokumendi edasist täiustamist, võttes näiteks kasutusele inimõiguste kriteeriumi, mis ei piirdu üksnes nõudega, et riik peab olema valmis järgima sõjapidamist reguleerivat rahvusvahelist õigust, ja nõuab, et enne kui toimimisjuhendi sätteid on saanud õiguslikult siduvaks, muudetak nad senisest suuremal määral poliitiliselt siduvaks;
4. tervitab eriti edasiminekut riikide aruannete ühtlustamisel, juhendi 2004. aasta ülevaate kinnistamist (uus rakendussäte 13), embargojärgse uue "tööriistakasti" kasutuselevõtmist, rakendusjuhise edasiarendamist (rakendussäte 12) ja kriteeriumi 8 (mille põhjal hinnatakse relvaekspordi kokkusobivust abisaajamaa tehnilise ja majandusliku võimekusega) täitmise parimaid tavasid käsitlevate suuniste väljatöötamiseks tehtud

¹ EÜT L 159, 30.6.2000, lk 1.

pingutusi; sellega seoses rõhutatakse tungivalt, et relvi ei tohiks eksportida inimõigusi rikkuvatesse riikidesse; kriteeriumi 8 tuleks vastavalt täpsustada;

5. nõuab tungivalt edasist arengut kriteeriumi 8 kui ebastabiilsetesse piirkondadesse toimuva relvaekspordi mõju hindamise olulise elemendi täitmise parimaid tavaid käsitlevate suuniste väljatöötamisel ning suuniste vastavust arengupoliitikatele ja -programmidele;
6. nõuab tungivalt, et liikmesriigid koostaksid läbi vaadatud ja eelkõige õiguslikult siduva toimimisjuhendi, milles arvestatakse täiel määral Euroopa Liidu arengupoliitikat ja antakse sellega panus Euroopa välistegevuse ühtsuse suurendamisse;
7. rõhutab kriteeriumi 8 toimivaks muutmise vajadust, viidates muuhulgas kolmandasse riiki või regiooni toimuva relvaekspordi sobivuse hindamisel inimõigustele ja arengunäitajatele;
8. tunneb jätkuvalt muret selle pärast, et nõukogu ja komisjoni vaheline õiguslik vaidlus seoses Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) toetamisega väike- ja kergrelvade (SALW) küsimuses võib pidurdada relvastusküsimuste ja nendega seotud probleemide lahendamiseks mõeldud programmide ja mehhanismide väljatöötamist antud piirkonnas;
9. juhib tähelepanu asjaolule, et väikerelvade leviku kasv maailmas toob kaasa säästvat arengut õõnestava relvastatud vägivalda kasvu ja et väikerelvade üha laialdasem levik mõjutab eriti rängalt naisi ja lapsi, ning nõuab seetõttu komisjonilt ja nõukogult tungivalt arenguriikide SALW-programmide ja -poliitika jaoks arengupoliitika eesmärkidega kooskõlas olevate suuniste väljatöötamist, antud eesmärgil valitsusväliste organisatsioonidega koostöö tegemist ja selle tagamist, et suunistes arvestataks, millist negatiivset mõju avaldab väikerelvade levik säästvatele arengule ja eriti naistele ning lastele;
10. nõuab tungivalt, et nõukogu ja komisjon kehtestaksid aastateks 2005 ja 2006 SALWi ning SALWiga seotud programmidele selged eelarvenõuded ja rahastamisallikad;
11. tuletab nõukogule ja komisjonile meelde, et suutmatus juhendit ja kavandatava rahvusvahelise relvakaubanduslepingu taolisi uusi algatusi edasi arendada võib kahjustada Euroopa Liidu arengukoostööpoliitikat ja kohapeal käimasolevat SALWi ning desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise (DDR) alast tegevust, takistades sellega aastatuhande arengueesmärkide täitmist;
12. kutsub nõukogu ja komisjoni üles hindama DDR-projektide osa Euroopa Liidu välissuhetes ja arengupoliitikas, selgitama arengu ja välissuhete peadirektoraatide tööjaotust selle poliitika osas ja rõhutab sellega seoses veel kord Euroopa Liidu iseseisva arengukoostööpoliitika tähtsust;
13. nõuab relvaekspordi ja -vahenduse alase andme- ja teabevahetuse parandamist, eriti andmete osas, mis puudutavad arengumaadega toimuvat relvakaubandust;
14. nõuab, et nõukogus ja Euroopa Parlamendis arutataks põhjalikumalt Euroopa Liidu relvaekspordikontrolli eeskirjade täitmist jälgida ja nende tulemuslikkust hinnata suutva

Euroopa Liidu relvaekspordi kontrolliasutuse moodustamise küsimust ja toetab asutuse loomist;

15. nõuab, et juhendi tutvustamiseks Euroopa Liidu siseselt ja suhetes kolmandate riikide ning piirkondadega töötataks välja tutvustamisstrateegia, milles tuleks juhtida tähelepanu asjaolule, et Euroopa Liidu relvaekspordist mõjutab arengumaid oluliselt, et see mõjutab lisaks majandusele ja kaubandusstrateegiatele ka laiemaid sotsiaalpoliitilisi protsesse ning et riiklikud ja eraettevõtted peavad suhetes arenguriikidega tunnetama oma sotsiaalset ja äriala vastutust;
16. ergutab liikmesriike ja komisjoni koos Euroopa Parlamendiga jätkuvalt Aafrika institutsioonides häid valitsemistavasid tutvustama, eriti relvakaubanduse valdkonnas, ja tegema seda selliste organisatsioonide kaudu nagu AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee, ECOWAS ja Aafrika Liit;
17. kutsub liikmesriike, nõukogu ja komisjoni üles avaldama Aafrika Liidule ja teistele Aafrika piirkondlikele organisatsioonidele survet, et nad võtaksid vastu juhendis tooduga sarnase piirkondliku ja riikliku relvaekspordi kontrolli korra;
18. toetab liikmesriikide, nõukogu ja komisjoni pingutusi selle nimel, et leida vastutustundlikke lahendusi rahvusvahelise ja Euroopa-sisese relvakaubandusega põhjustatava sotsiaalse, majandusliku ja arengualase kahju leevendamiseks;
19. rõhutab ELi ja ÜRO täieliku koostöö tähtsust; relvaekspordi kontrolli juurutamisel tuleb ÜROga nõu pidada.

MENETLUS

Pealkiri	Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohane nõukogu kuues aastaaruanne		
Menetluse number	2005/2013(INI)		
Vastutav komisjon	AFET		
Nõuandev komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 9.6.2005		
Tõhustatud koostöö	ei		
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Ģirts Valdis Kristovskis 24.5.2005		
Arutamine komisjonis	12.7.2005	29.8.2005	5.9.2005
Ettepanekute vastuvõtmise kuupäev	4.10.2005		
Lõpphääletuse tulemused	poolt: 16 vastu: 1 erapooletuid: 8		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alessandro Battilocchio, Margrietus van den Berg, Thierry Cornillet, Michael Gahler, Filip Andrzej Kaczmarek, Glenys Kinnock, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Ģirts Valdis Kristovskis, Maria Martens, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Luisa Morgantini, Józef Pinior, Toomas Savi, Frithjof Schmidt, Jürgen Schröder, Paul Verges, Jan Zahradil, Mauro Zani, Jürgen Zimmerling		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Paul Marie Coûteaux, Milan Gaľa, Ana Maria Gomes, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)			

MENETLUS

Pealkiri	Euroopa Liidu relvaekspordi toimimisjuhendi rakendussätte 8 kohane nõukogu kuues aastaaruanne		
Menetluse number	2005/2013 (INI)		
Menetlusalus	art 45		
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	AFET 14.4.2005		
Nõuandev komisjon / Nõuandvad komisjonid istungil teada andmise kuupäev	DEVE 9.6.2005		
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev			
Tõhustatud koostöö istungil teada andmise kuupäev			
Raportis sisalduv(ad) resolutsiooni ettepanek(ud)			
Raporttöör(id) nimetamise kuupäev	Raül Romeva i Rueda 01.02.2005		
Aseraporttöör(id)			
Arutamine komisjonis	26.05.2005	05.09.2005	04.10.2005
Vastuvõtmise kuupäev	04.10.2005		
Lõpphääletuse tulemused	poolt: vastu: erapooletuid:	36 0 2	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Elmar Brok, Giorgos Dimitrakopoulos, Camiel Eurlings, Jas Gawronski, Anna Ibrisagic, Ioannis Kasoulides, Vytautas Landsbergis, Francisco José Millán Mon, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Gitte Seeberg, Karl von Wogau, Panagiotis Beglitis, Monika Beňová, Ana Maria Gomes, Toomas Hendrik Ilves, Helmut Kuhne, Pasqualina Napoletano, Justas Vincas Paleckis, Libor Rouček, Jan Marinus Wiersma, Luis Yañez-Barnuevo García, Cecilia Malmström, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Paavo Väyrynen, Joost Lagendijk, Cem Özdemir, Raül Romeva i Rueda, Vittorio Agnoletto, Tobias Pflüger, Bastiaan Belder, Anna Elzbieta Fotyga, Philip Claeys,		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Árpád Duka-Zólyomi, Luís Queiró, Glyn Ford, Inger Segelström, Milan Horáček, Ģirts Valdis Kristovskis,		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)			
Esitamise kuupäev – A6	12.10.2005	A6-0292/2005	